

Videncenter for
Svineproduktion



ETABLERING AF AMMESØER HOS LØSE DIEGIVENDE SØER

ERFARING NR. 1412

Løsgående diegivende søer kan anvendes som to-trins ammesøer.

INSTITUTION: VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION, DEN RULLENDE AFPRØVNING

FORFATTER: HANNE MIDTGAARD RASMUSSEN

VIVI AARESTRUP MOUSTSEN

UDGIVET: 19. SEPTEMBER 2014

Dyregruppe: Søer og pattegrise

Fagområde: Stalde og Miljø

Sammendrag

Undersøgelsen viste, at to-trins ammesøer i farestier til løse søer i det første døgn efter etablering udviste samme reaktioner og produktion som set ved ammesøer i kassestier.

For de 24 søer, som indgik i undersøgelsen, var tid til første mælkenedlægning intervallet mellem mælkenedlægninger samt procent grise i kuld, der fik mælk ved en mælkenedlægning, ikke væsentligt forskelligt fra tidligere undersøgelser udført med søer i kassestier. Nærværende undersøgelse omfattede dog relativt få kuld, og data er ikke analyseret statistisk.

Når den første mælkenedlægning havde fundet sted, fandt de efterfølgende mælkenedlægninger sted med intervaller, der lå meget tæt op ad intervallerne hos søer med egne grise. Det gennemsnitlige interval mellem mælkenedlægninger var 1,3 timer for ammesøer og 1,0 time for mellemsøerne i de første 24 timer efter etablering af amme- og mellemsøerne.

Når mælkenedlægningerne er gået i gang, er det vigtigt at holde opsyn for at sikre, at alle pattegrise får mælk. Utrivelige grise, der er strithårede, ikke kommer ud til yveret og taber sig, skal flyttes til en opsamlingsso helt på lige fod med utrivelige grise fra søer med egne kuld.

Baggrund

Søer føder ofte flere grise, end de selv er i stand til at passe. Dette løses i dag ved brug af ammesøer, som derfor er lige så relevante i stalde med løse diegivende søer som i stalde med kassestier.

Det er almindelig praksis og et velfungerende tiltag i besætninger med kassestier at bruge to-trins ammesøer. Ved etablering af en to-trins ammesø udpeges først en so, hvis grise er mindst 21 dage gamle. Disse grise fravænnenes, og denne so, mellemsoen, får i stedet nogle grise, der er 4-7 dage gamle. Soen, der havde de 4-7 dage gamle, får i stedet nogle daggamle grise og bliver derved en ammesø. To-trins ammesøer har vist sig mere produktionssikre end et-trins ammesøer ved brug af 1. kuldssøer [1].

Formålet med nærværende erfaringsindsamling var at gennemføre videostudier af få kuld i døgnnet efter etablering af to-trins ammesøer for at vurdere, om anbefalingerne til etablering af to-trins ammesøer i kassestier kunne anvendes i løsdriftsstier.

Materiale og metode

Erfaringsindsamlingen blev gennemført i én sektion af farestalden i én besætning. Faresektionen havde 14 stier til løse farende og diegivende søer. De resterende farestier i besætningen var kassestier.

Ammesøerne blev etableret efter de retningslinjer, som er afprøvet for ammesøer i kassestier [1].

Tabel 1. Antal dage siden faring ved etablering af to-trins-ammesøer i undersøgelsen:

Ammesøer	1. eller 2. kuldssøer, der havde faret 6-13 dage tidligere modtog 11-13 nyfødte grise, der havde fået råmælk og et pump SparkoDan®* ved flytning til soen.
Mellemsøer	1. – 4. kuldssøer, der havde fravænnnet eget kuld efter 22-32 diegivningsdage og fik et samlet kuld på 10-13 grise, der var 4-14 dage gamle.

*SparkoDan® er et næringstilskud til pattegrise.

Antallet af dage siden faring hos ammesøerne og alderen på grise sat til mellemsøerne var forskellige (Tabel 1), da der var tilfælde, hvor ikke både amme- og mellemsoen indgik i afprøvningen. Enkelte af amme- og mellemsøerne blev flyttet fra kassestier til løsdriftsstier ved etablering.

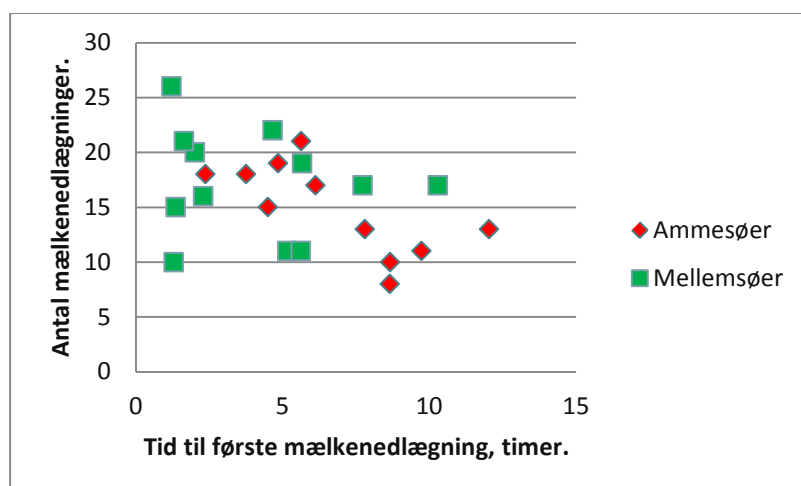
So og pattegrise blev overvåget med video i 24 timer fra det tidspunkt, hvor so og pattegrise var blevet indsat i stien.

Registreringer fra videooptagelserne:

- Tidspunkt for og varighed af mælkenedlægningerne. Mælkenedlægningen blev defineret ved, at grisene ved yveret holdt op med at massere yveret og i cirka 10 sekunder flyttede sig en smule baglæns, stadig med patten i munden. Mælkenedlægningen sluttede, når mindst én gris slap en patte eller begyndte at massere yveret igen.
- Antallet af grise der fik mælk under mælkenedlægningen. Dette var baseret på ovenstående definition af grisens adfærd ved en mælkenedlægning.

Resultater og diskussion

Der indgik 24 søer i erfaringsindsamlingen, 12 ammesøer og 12 mellemsøer. Én ammesø udgik af opgørelsen og følgende afsnit indeholder derfor data for 11 ammesøer og 12 mellemsøer.

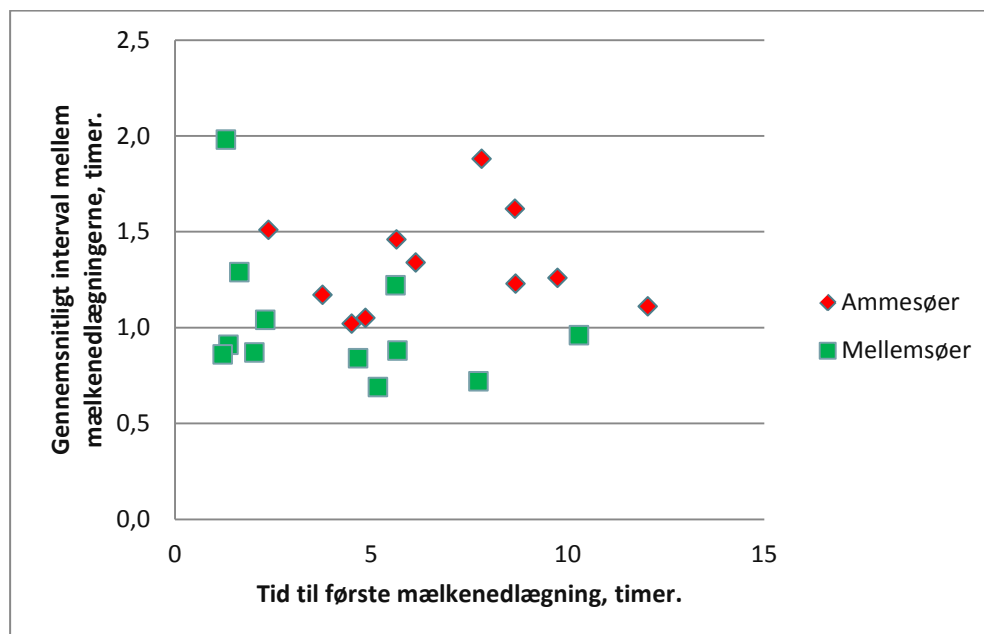


Figur 1: Tid til første mælkenedlægning og antal mælkenedlægninger for amme- og mellemsøerne i de første 24 timer efter etablering af amme- og mellemsø.

Den gennemsnitlige tid til første mælkenedlægning hos ammesøerne var $6,7 \pm 2,3$ timer og hos mellemsøerne $4,1 \pm 2,9$ timer. Sammenlignet med tidligere observerede 5,6 - 6,9 timer [1], til første mælkenedlægning for ammesøer i kassestier, blev der således ikke set en forskel i tiden til første mælkenedlægning for ammesøer i løsdriftsstier. Den kortere tid til diegivning hos mellemsøerne skyldes sandsynligvis, at mellemsøerne modtager et helt kuld store grise, hvor rangordenen allerede er etableret, mens ammesøen modtager små grise, som er opsamlet fra forskellige kuld.

Det gennemsnitlige antal mælkenedlægninger i løbet af de første 24 timer efter etablering var 15 for ammesøerne og 17 for mellemsøerne.

Figur 2 viser tiden til første mælkenedlægning og det gennemsnitlige interval pr. sø mellem mælkenedlægninger for amme- og mellemsøerne.



Figur 2. Tid til første mælkenedlægning og det gennemsnitlige interval mellem mælkenedlægninger for amme- og mellemsøerne.

Efter første mælkenedlægning var det gennemsnitlige interval mellem mælkenedlægninger 1,3 timer for ammesøer og 1,0 time for mellemsøerne. Andre forsøg har vist, at for søer med egne grise er intervallet på dag 3 mellem mælkenedlægninger 1,3 timer, og på dag 6-30 er intervallet 1,2 timer [2]. Mælkenedlægningerne fandt således sted med intervaller, der lignede intervallerne hos søer med egne grise. Søer, der var længe om at gennemføre den første mælkenedlægning, så ikke ud til at have længere intervaller mellem de efterfølgende mælkenedlægninger end søer, der hurtigt gennemførte den første mælkenedlægning efter etablering.

Det var i gennemsnit 88 ± 10 % af ammegrisene i kullet, der fik mælk ved hver af de 10 første mælkenedlægninger efter etablering af ammesoen. Hos mellemsøerne var det i gennemsnit 91 ± 10 % af grisene. Der var således ofte 1-3 grise i kullet, der ikke fik mælk ved en mælkenedlægning. I det aktuelle forsøg blev det ikke registreret, hvilke grise som ikke kom til yveret ved mælkenedlægningerne, og det er derfor ikke muligt at afgøre, om fx de mindste grise var mest udsatte. Samme forhold er dokumenteret i kuld, der ikke er kuldudjævnet. I en tidligere undersøgelse steg antallet af grise ved yveret ved hver diegivning, således at det først var dag 7, at alle grise var ved yveret ved hver diegivning [3]. Men ved en undersøgelse senere i diegivningsperioden var der i 21-49 % af diegivningerne pattegrise, som ikke fik mælk [4].

Konklusion

I denne undersøgelse fungerede to-trins ammesøer i farestier til løse søer, som det er kendt fra kassestier i det første døgn efter etablering. Tid til første mælkenedlægning, intervallet mellem mælkenedlægninger samt procent grise i kuld, der fik mælk ved en mælkenedlægning, afveg ikke fra tidligere undersøgelser udført med søer i kassestier. Nærværende undersøgelse omfattede relativt få kuld, og der er ikke lavet statistisk analyse af data.

Ved de 11 ammekuld, som indgik i undersøgelsen, gik der $6,7 \pm 2,3$ timer fra etablering til første mælkenedlægning. Dette svarer til det interval, der er registreret i kassestier. Den første mælkenedlægning efter etablering af den løse mellemso fandt i gennemsnit sted efter 4,1 timer.

Når den første mælkenedlægning havde fundet sted, fandt de efterfølgende mælkenedlægninger sted med intervaller, der lå meget tæt op ad intervallerne hos søer med egne grise. Dette var også tilfældet for ammesøer med et længere tidsrum til første mælkenedlægning. Det gennemsnitlige interval mellem mælkenedlægninger var 1,3 timer for ammesøer og 1,0 time for mellemsøerne i de første 24 timer efter etablering af amme- og mellemsøerne.

For amme- og mellemsøerne var det ved hver mælkenedlægning i gennemsnit henholdsvis 88 % og 91 % af grisene i kuld, der fik mælk ved hver af de 10 første mælkenedlægninger efter etablering af amme- og mellemsøerne. For enkelte grise vil perioden til første mælkeindtag således være længere end tiden til soens første mælkenedlægning. Det er tidligere vist, at der, gennem hele diegivningsperioden, er grise, som ikke får mælk ved alle mælkenedlægninger, uanset kuldstørrelse og, om grisene ligger ved ammesøer eller hos egen mor.

Når mælkenedlægningerne ved amme- og mellemsøer er gået i gang, er det vigtigt at holde opsyn for at sikre, at alle pattegrise får mælk. Utrivelige grise, der er strithårede, ikke kommer ud til yveret og taber sig, skal flyttes til en opsamlingsso helt på lige fod med utrivelige grise fra søer med egne kuld.

Referencer

- 1 Thorup, F. og Sørensen, A.K.; (2005): Et- og to-trins ammesøer. [Meddelelse nr. 700, Landsudvalget for Svin.](#)
- 2 Valros, A. E., Rundgren, M., Spinka, M., Saloniemi, H., Rydhmer, L. og Algers, B.; (2002): Nursing behaviour of sows during 5 weeks lactation and effects on piglet growth. *Applied Animal Behaviour Science* 76, 93-104.
- 3 Pedersen, L. L. K. 2009. Årsager til at pattegrise falder fra i store kuld. Veterinært speciale. Faculty of Life Sciences. Københavns Universitet
- 4 Mousten, V.A. og Pedersen, M.L.; (2010) Adfærd under diegivning – effekt af farestype. [Meddelelse 874, Videncenter for Svineproduktion.](#)

Deltagere

Teknikere: Jens Martin Strager og Erik Bach, Videncenter for Svineproduktion

Statistikere: Mai-Britt Friis Nielsen, Videncenter for Svineproduktion

Afprøvning nr.: 1137

Aktivitetsnr.: 067-400600

Journalnr.: 32101-U-13-00240

//NP//

VIDENCENTER FOR SVINEPRODUKTION

Tlf.: 33 39 40 00

Fax: 33 11 25 45

vsp-info@lf.dk



en del af

Landbrug & Fødevarer

Ophavsretten tilhører Videncenter for Svineproduktion. Informationerne fra denne hjemmeside må anvendes i anden sammenhæng med kildeangivelse.

Ansvar: Informationerne på denne side er af generel karakter og søger ikke at løse individuelle eller konkrete rådgivningsbehov.

Videncenter for Svineproduktion er således i intet tilfælde ansvarlig for tab, direkte såvel som indirekte, som brugere måtte lide ved at anvende de indlagte informationer.